

מסורת הש"ס

א) יומא סט, ב) [תוספתא פ"א ע"ש], ג) [פסחים ג. וס"ג, ד) שנת סב. עירובין נה, ט) ס"א: הא דלא מנטרא מחמת גנבי ומחמת כלבי והא דמנטרא מחמת כלבי ולא מחמת גנבי [מכר"ס, א] [ע"פ ע. ע"ש ועי' מ"ש תוס' צ"כ: ד"ה: רבי אליעזר, א] ו[טולין, ח] ס"א יולן, ט) [וע"ע תוס' שנת ס. ד"ה לא בסגול, י] רש"י מ"ן, ס) [ומתוך דברי המיי"ט ד"ה כל שנאותין וכו' מראה שאין מוחק וכתב ע"ן פי' נטן ע"ש],

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה ערלין וכו' וקורין [תוס' ערליין הס"ד: ב) הות' ס"ה: אלא וכו' אמר ודאי אסור כל"ל ומינה שיהא נמחק:

גליון הש"ס

גפרא רבי יהודה מותר בשחור. עיין בב"ק דף עג ע"צ תוס' ד"ה דהוא סיים:

לעני רש"י

פילטר"א. לְכָר. מוטריש. גושים.

מוסף רש"י

גמטא. לנד, פלטרי"א בלע"ן, גמרא. קשה שריא. אין זו משום כללם, דהעלה דומיא דלגשה דלית ביה הלא חיוס הוא דלימא [יחא סס.], המוצא תפלין. כשנת, כשק או כדרך [שבת סב.] כשדה במקום שנלכדין [שורבין צה.], מכניסין. לעיר ולצית [שם] לעיר דרך מלגוש [שבת סב.], זוג זוג. אחד כהלם ואחד כזרע ויטי זוג, כדרך שלושן בחול, וזחר תמיד ומכניסין זוג אחר זוג עד שיכלו [שורבין סס. וכע"ז שבת שם], הדרן עלך ביצה

מוסף תוספות

א. [ן'לבישה והעלאה דהוו דאורייתא אסורי אפילו בקשין. תוס' יומא סט. ד"ה קשין. ב. משום שמוא תכרך נימא על בשור. רש"י, ג. דלא מיתסר מדאורייתא אלא שוע טורי וגזו כלומר שיחא הצמר והפשטן כל אחד מהם סרוק וטורי ושזור ואחרי כן מחוברים יחדיו. שיע, ד. אבל להציעו תחתיו שרי משום דהצעה תחתיו אינה של תורה אלא שרי דבריהם. רש"י, ה. עי' באורך בריטב"א ובשיטה ד"ה וכתב רבינו יצחק. ו. אין גיאותן בהם ביו"ט כדאמר בעירובין [דף צו. והיו לאות על ירך יצאו שבתות וי"ט שכן עצמן אותו. ר"ן].

בקשין. כגדים קשין שאין מחממים מותר ליטש עליהן: **נמטא**. לנד שקורין פלטרי"א בלע"ז: **גמרא**. קשה כמו גמוד מסאלי (פסחים דף קיא.) **דבר שהוא כוון נעשה קשה: דגרש**. מקום: **שריא**. לישיבה שאינו מחמם: **ערליין**. ראיתי בתשו' הגאונים שרגילין ללכשן תחת מנעליהן ו

ותולים עליהם עור של חיסים

מעובדין תחת קרקעיתן וכנגד העקב של רגל יש עושין אותן של צמר וקורין אותן ^(א) נמטי: **אין זהם משום כללים**. דקשין הן: **לכרי דפשיטי אין בהן משום כללים**. כגד כללים שזרורין בו מעות מותר לתמן בחיקן שהמעות מקשין אותו ואינו מחמם: **דזורני**. שזרור זהם ורעים: **יש זהם משום כללים**. ואסור לתמן בתוך חיקן: **אסור לנעלו**. ציו"ט: **ומותר לנטולו**. דכלי הוא: **מעשה שהיה**. כמסכת שבת פרק כמה אשה יולאה (דף ס.):

כפוי. יתדות קטנות של עץ. וי"א תופר שמי תפירות באלמנעו ושמים כראשו ושמים בעקבו: **צילא הגיר**. גיר מין קרקע המשמיר. צילת כל דבר הנלוש ונעשה עץ קרוי צילת מטוג"ש בלע"ז: **לנחלחו**. להחליקו כדמפרש לקמיה שבמקומו היו הופכים מקום כשר מבחוץ ומקום שער מצפנים ודרך מקום כשר להיות בו מרעים וקליפות קליפות: **כאשריה דר' יהודה כשרא לתחת**. לפנים הלכך א"ש לנחלחו: **והאטן סגן כו'**. ותפלין אין נאותין כהן ציו"ט כדאמר בערובין (דף נז.) ילאו כשמות וימים טובים שהן ענמן אות: **כל שנאותים זו כחול**. שהוא מתוקן כל לרכו:

משלחין אותו ציוס טוב. דהאי ציוס טוב דקמתי ממני' לאו אנאותין דלקמיה קאי אלא אמשלחין דבתריה ולאמתי תפילין אחא דאי נמי מנח להו ציו"ט ליכא איסורא. ומיחו סגול המסומר לא דלא לימא מדשרו רבנן לשלחו ש"מ מותר לנעלו: **היה צא כדרך. עש"ש: מניח ידו עליהם**. שלא יראום ותכמים המירו לו להכניסם לעיר דרך מלבוש דהיא העברה כללמר יד ומשום ציוין: **כזהמ"ד**. כשדה היה ואינו משתמר: **לציוס הסמוך לחומה**. משכנכם לעיר יתנם צצית הראשון ולא יוליכם עד ציתו: **הא דמנטרא**. באתו צית הסמוך לכהמ"ד אס נשמרים הם צי יתנם שם: **מאי איריא כראשו**. שכבר היה מלבוש כהן מצעוד יוס דקא נקיט אצ"י: **אפי' מחסן כארעא נמי**. אפילו לאחר שקדש היום מאלן מומחים כקרקע המירו לו חכמים להניחן כראשו ולהלניען: **המואל גרם ולא גרסינן המואלי: המואל תפילין**.

כשבת כשדה: מכניסין. לעיר: **זוג זוג**. נותן כראשו אחד ואחד כזרועו כדרך הנחתן בחול ומכניסן

וחזר והולך ולבוש זוג אחר ומכניסן: **תפילין של ראש ושל זרוע קרי זוג זוג**: **ולא מנטרא מחמם גנבי**. ואשמעינן אצ"י דהואיל ולא מנטרא מחמת גנבי מאחר שהן כראשו וליכס עד ציתו אבל אם מאלן שם במקום שהן נשמרין מן הכלבים לא יזיזם ממקומן:

הדרן עלך ביצה

אותם צידו וי"ל דלמא משתלפי ליה מידיה וההיא דיושז צצית המדרש נקט

ביצה פרק ראשון ביצה

מו. אלא בקשין.

משמע הכא דכדכר קשה אין צו משום כללים וכן משמע ציומא (דף סט. וסס) דקאמר שהכהנים היו מקפלים כגדיהם תחת ראשיהם ופרך הא קא מתהנו מכללים וכו' וכללל דסוגיא איתא התם כדאיתא

הכא ואמר רב אשי שאני כגדי כהונה

דקשין הן ומימה דאמר בערכין (דף ג:) הכל חייבין צלצית כהנים לויס וישראלים ופרך פשיטא משום דכהנים הן יהיו פטורים ומשני מהו דתימא הואיל וכתב לא תלכש שעטנו גדילים תעשה לך אימא כל שישנו בלא תלכש שעטנו ישנו ככלל גדילים תעשה לך והני כהני הואיל ואשמרו כללים לגבייהו אימא לא לחייבו צלצית קמ"ל דכהנים חייבין והשאל תימה מאי קאמר הואיל ואשמרו כללים לגבייהו דשאני כגדיהם שהיו קשין לכ"ץ דדוקא להניע תחמיסה דהואיל דכרכים ליכא אלא איסור דרבנן להניע דקשין לא גזור «ומייתי כי הדיא וכו' נמטא גמרא דגרש שריא גמלא שמתקשה מותר להניע תחמיו כן פרש"י אבל רכיס אסורים כ דאמר התם דלגדין אסורין מפני שהן שוע ול"ג דשריא משמע אפי' ללבוש ויש לומר דהא"נ דשריא אפילו ללבוש ואם תאמר מאי מיייתי מהא גמלא דגרש וכו' והא פירש מיייתי מהא מותרין דוקא להניע תחמיו אבל ללבוש אסורין וי"ל דגבי א) [כגדי כהונה] מיירי שהוא שוע טווי וזו ולא יש צו איסור כללים מדאורייתא, וכיון שהן אסורין מן התורה א"כ אפילו קשין אסורין בלציהם ובהעלאה אבל גמלא אינו אלא דרבנן כדאמרין כגדה (דף סא: וסס) דמלאורייתא צעין שיהא שוע טווי וזו והא דקאמר הלכדים אסורים מיירי דוקא דרבנן וכיון דרכיס ליכא אסורא אלא דרבנן אפי' בלציהם כקשין לא גזור והי"מ פורפוינטי"ש שקורין באשכנו דמויל"ש שאנו לובשים דפעמים יש בהן אמר יש לומר הואיל ואם עושין קרע קטן מוילין אותו דרך הקריעה דמן מסך סריך לחצירו שרי אבל אם היו משימין בהן תחכות קטנות של כגד אמר ודאי א) שיהא אסור: **הכי קאמר כ' שנאותין בחול וכו'**.

ואמאי לאמאי תפלין דמשלחין אותן דהא אפילו אם מניח אותן ליכא אסורא אבל לא מני לאמאי סגול המסומר דודאי יהא אסור לשלחו דאי שרית לשלחו אמאי נלעולו דאיכא איסורא כדכר זה א) אבל תפלין א) (נהי דשבת ויוס טוב לאו זמן תפלין הן) מכל מקום ליכא איסורא א להניחן: **היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה עליו חמה וכו' או יושב בבית המדרש וכו'**. פרש"י דתרווייהו מיירי בערב שבת דשבת לאו זמן תפילין וכי צא כדרך ושקעה עליו חמה המירו לו להציאם לעיר הואיל ומציאם כללמר יד ולפ"ן קשה דא"כ אמאי נקט גבי צא כדרך ושקעה ולגבי יששז צצית המדרש וקדש היום כיון דטעמא דתרווייהו שוין אמאי שני בלשיניה לכ"ץ וצא כדרך ושקעה מיירי כחול והואיל ושקעה חמה יש לו לסלקן וקמ"ל דלילה לאו זמן תפילין הוא ואם תאמר אי מיירי כחול אמאי אינו מציא

בהו קמ"ל:

הדרן עלך ביצה

לאו זמן תפילין וכי צא כדרך ושקעה עליו חמה המירו לו להציאם לעיר הואיל ומציאם כללמר יד ולפ"ן קשה דא"כ אמאי נקט גבי צא כדרך ושקעה ולגבי יששז צצית המדרש וקדש היום כיון דטעמא דתרווייהו שוין אמאי שני בלשיניה לכ"ץ וצא כדרך ושקעה מיירי כחול והואיל ושקעה חמה יש לו לסלקן וקמ"ל דלילה לאו זמן תפילין הוא ואם תאמר אי מיירי כחול אמאי אינו מציא

הדרן עלך ביצה

משגיג לביתו. היה יושב (במדרש) [בבית המדרש] ותפלין בראשו וקידש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לביתו. מייחבי היה בא בדרך ותפלין בראשו וקדש עליו [היום] מניח ידו עליהן עד שמגיע [לביתו] [לביתן] הסמוך לחומה. היה יושב (במדרש) [בבית המדרש] ותפלין בראשו וקידש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית הסמוך לבית המדרש. ופרקינן לא קשיא הא דתני עד שמגיע לבית הסמוך לחומה ולבית הסמוך לבית המדרש, מקום משתמרחין מחמת גנבי, וכי"ש מפני כלבים. והא דאמר אביי עד שמגיע לביתו, בשאין שם בית סמוך (לביתו) [לבית המדרש], אלא מקום שהוא בית שימור מפני הכלבים, אבל מפני הגנבים לא, מהו דתימא גנבי גופיהו לא מולולי בתפילי יניחם לשם, קמ"ל דלא. הדרן עלך ביצה שנוירה ביום טוב

א) בערוך ערך גר י"ב אחא כחמיה דר"י כר כישרא לתחת ולכפי שער לחון והיו חלק בענמנו ואיט כ"ך תלחז כחמיה דרבי יוסי כר כישרא לעיל ולא היו תלכו וא"ך לנחמנו. ב) בירושלמי אחא אמרין כשם ר' ירמיה אסור ואמרין משמיה דר' ירמיה מותר א"א חוקי' וכו' אמר ר' עילין דקיקין וכו'.

קבר א מיי פ"י מהל' כללים הלכה יג סגנ לאוין רפג טוש"ע י"ד סי' שא סעיף א:

ב [ומי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף יג]: **קבה** ג מיי שם הלכה יט וסגנ שם טוש"ע שם סעיף יד:

קבר ד מיי פ"יט מהל' שבת הלכה ב [ולא מלאמי כרמז"ס דאסור לנעלו ועי' מו"ט ד"ה סגולן]:

קבו ה ו מיי פ"ה מהלכות פ"ט מהל' מהלכות יו"ט ה' ו סגנ לאוין עה טוש"ע א"ח סי' מקנן סעיף ג: **קבה** ז ח מיי פ"יט מהלכות שבת ה' טו [פ"ד מהלכות תפילין הלכה יב] סגנ לאוין סה טוש"ע א"ח סימן רטו סעיף י [כר אלפס הל' תפילין דף עד: וברא"ש שם סימן ז' ועימדין פ"י דף קכ. וברא"ש שם סימן ג]:

קבט ט מיי פ"יט מהל' שבת הלכה כג וסגנ שם טוש"ע שם סימן שא סעיף מז:

רבינו הגנאל

רסוגיין (עירליין) [עירליין] וצורי דפשיטי ודבורני אין בהן משום כללים, לפני שאין דרך חימום בכך. אמר אביי סגול המסומר אסור לנעלו משום מעשה שהיה. ומפורש בשבת בפרק כמה אשה, ומותר לטלטלו, מדרגתין אין משלחין אותו ביו"ט, דאי ס"ד אסור לטלטלו שלוחי מיבעי דמיסר, ולא מנעל שאני תפור. אפי"ג דנקיט ביכירה, פירוש תפוש ביחודות. תניא ר' יהודה אסר (לטלטלו שליחי כבציעא) מנעל לבן כמנהג מקומה מפני שצריך ביצת [הגיד] [תגרין], ור' [יוסי] אסור מנעל שחור כמנהג מקומו שהיו מצחצוחין אותן. באחריה דמי יוסי א) דברבשרא ומקום השיער ואין צריך אלא צחצוח בלבד. ובאתריה דר' יהודה ברבשרא וצריך ביצת [הגיד] [תגרין] ללבנות. ירושלמי תני אין מפרקין את המנעל מן [האימורס] [האימורס] ביו"ט, אבל מפרקין בחולו של מועד. מהו להעמיד חלב, אם תאמר [וכן] אף הוא חולב ומעמיד מיו"ט לחול. תני ר' חלפתא בן שאול תכשיטין אסור לשלחן [וכו'], עד כרחן תכשיטין של זהב ואפילו תכשיטין של כסף. ב) א"ד חזקיה טלין רוקיין הוון מותרין בדרתיה דרבי ירמיה, אתא שאיל לר' דעירא, א"ל לא תיאסר ולא תשתרי. זה הבלל כל שנאותין משלחין אותו ביו"ט. רב ששת שרא להו לרבנן לשדורוי להדדי תפלין ביו"ט, ואמר כן פירוש המשנה, כל שנאותין בו בחול, משלחין אותו ביו"ט. אמר אביי היה בא בדרך ותפילין בראשו ושקעה וחמה מניח ידו עליהן עד

משגיע לביתו. היה יושב (במדרש) [בבית המדרש] ותפלין בראשו וקדש עליו [היום] מניח ידו עליהן עד שמגיע [לביתו] [לביתן] הסמוך לחומה. היה יושב (במדרש) [בבית המדרש] ותפלין בראשו וקידש עליו היום מניח ידו עליהן עד שמגיע לבית הסמוך לבית המדרש. ופרקינן לא קשיא הא דתני עד שמגיע לבית הסמוך לחומה ולבית הסמוך לבית המדרש, מקום משתמרחין מחמת גנבי, וכי"ש מפני כלבים. והא דאמר אביי עד שמגיע לביתו, בשאין שם בית סמוך (לביתו) [לבית המדרש], אלא מקום שהוא בית שימור מפני הכלבים, אבל מפני הגנבים לא, מהו דתימא גנבי גופיהו לא מולולי בתפילי יניחם לשם, קמ"ל דלא. הדרן עלך ביצה שנוירה ביום טוב

א) בערוך ערך גר י"ב אחא כחמיה דר"י כר כישרא לתחת ולכפי שער לחון והיו חלק בענמנו ואיט כ"ך תלחז כחמיה דרבי יוסי כר כישרא לעיל ולא היו תלכו וא"ך לנחמנו. ב) בירושלמי אחא אמרין כשם ר' ירמיה אסור ואמרין משמיה דר' ירמיה מותר א"א חוקי' וכו' אמר ר' עילין דקיקין וכו'.